

Vidiečan

Malokarpatské
osvetové stredisko
v Modre

ZIMA 2020 ❖ ROČNÍK 26 ❖ ČÍSLO 5

Obsah čísla

Príhovor pani riaditeľky

Deň osvetárov

Štúrova Modra

Darina Lichnerová

FSk Viničiar

Deň vo vinohradoch

Rozhovor so starostkou

obce Vinosady

Festival Vín

Jakub Badrna - Rodnú rečú

ZUŠ DS Lano

Deň Otvorených Ateliérov

Príloha
Zimné
zvyky
a obyčaje

Milí priatelia, naši priaznivci, blížia sa najkrajšie sviatky, sviatky pokoja a rodiny.

Výklad vianočných symbolov a rituálov pri štedrovečernom stole smeroval vždy k ochrane človeka, zvierat, domu, pôdy a úrody pred nešťastím v každej podobe.

Napríklad ihličie za zárubňami dverí chránilo dom pred dušami mŕtvych predkov. Plamene zapálených sviečok očisťovali. Ako svietnik poslúžil aj pohár naplnený obilím, do ktorého sa pre šťastie a dostatok pridalo niekoľko drobných mincí. Ak dym sfúknutej sviečky, stojacej uprostred štedrovečernej tabule, stúpala kolmo nahor, bolo to dobré znamenie, že o rok zaň všetci v zdraví sadnú.

Milí priatelia, verím, že tieto dni, ktoré zažívame posledné mesiace, pomínú a náš život sa vráti do pocitov šťastia a radosti. Ja osobne som nič takéto vo svojom živote nezažila. Zažila som časy, kedy boli hranice zatvorené, ale nezažila som obmedzenia stretnúť priateľov, známych a nakoniec aj najbližších. Covid sa stal súčasťou našich životov, je nám bližší ako rodina, máme z neho strach, lebo tento nepriateľ je neviditeľný, je zákerný a nevyspytateľný.

S nostalgiou spomínam na naše krásne podujatia v roku 2019, ktoré sme žiaľ museli v zmysle opatrení zrušiť. Jablkové hodovanie, všetky súťaž, ktoré sme z jarných mesiacov presunuli na jeseň a ani teraz nedostali druhú šancu.

Prajem nám všetkým, že to spoločne zvládneme, že nádych bude uvoľňujúci, že spoločne v kruhu rodiny prežijeme najkrajšie sviatky v roku, akými sú Vianoce. Všetko, čo sa v našich životoch deje, má svoje príčiny, ja verím, že už to najťažšie máme za sebou.

Počas Vianoc odznie veľa vinšov a želaní. Slova úprimných i plných nádeje na lepšiu a žičlivejšiu budúcnosť. Fluidum Vianoc je ukryté v nás, v tom, že máme viac času pre svojich blízkych a priateľov, sme k sebe navzájom pozornejší, ba aj tá nervozita a zhon sú akési milšie, ľudskejšie. Svoje čaro si uchovali Vianoce i v predstavách nás, dospelých, tešíme sa na ne rovnako ako naše deti. Dúfame, že prežívame dni, ktorými sa niečo končí a niečo začína. Hoci na zázraky už dávno neveríme, predsa nás opanúva tajomstvo týchto dní.

Želám Vám všetkým pokojné a hlavne zdravé nadchádzajúce dni a želám si, aby sme všetci nadchádzajúci rok privítali s príslubom, že to bude rok tvorivý, plný pozitívnej energie.

Ďakujem mojim kolegom za trpezlivosť s akou tieto odchádzajúce dni zvládli.

PhDr. Anna Píchová, riaditeľka MOS

26.október

Deň osvetových pracovníkov

Ako inak si uctiť tento sviatok ako tím, že slávime prácu všetkých, ktorí kultúrnemu životu v našom kraji niečo zo seba dali. Máme množstvo obetavých ľudí, ktorí vo svojom voľnom čase v obciach a mestách, či mestských častiach Bratislavy ukrajujú zo svojho voľného času a venujú sa tvorivej činnosti... Máme stovky pracovníkov miestnych a mestských kultúrnych ustanovizní, múzeí, knižníc, o ktorých ani v čase korona krízy nikto nemá ani „šajnu“. Divadlá, remeselníci, spevácke zbory, folklórne skupiny či súbory, dychové hudby, tvorcovia umeleckého slova, tanečníci, výtvarníci, kronikári zachytávajúci súčasnosť pre ďalšie generácie... Ľudia, ktorí si zaslúžia aj našu pozornosť, pozornosť celej spoločnosti.

Aj preto sme pred rokmi práve v súvislosti s Dňom osvetových pracovníkov zaviedli systém oceňovania týchto ľudí titulom Osvetový pracovník roka, či Zachovávanie ľudových tradícií v našom kraji.

Rok 2020 bol poznačený pandemiou, ktorá kultúru takmer zahubila, no veríme, že ďalší rok sa nám aj oceňovanie ľudí v kultúre podarí pripraviť. A je to vždy aj na základe Vašich návrhov – občanov, obcí, miest, občianskych združení či kolektívov záujmovej činnosti...

Poobzerajte sa okolo seba, navrhňte tých, čo si zaslúžia ocenenie, aby sme nemuseli až vtedy, keď ich na tomto svete nebude, hovoriť, akí významní ľudia to boli...

Návrhy zasielajte na Malokarpatské osvetové stredisko v Modre – mladenovova@moska.sk, vždy najneskôr do 10.09. v danom roku.

Na webovej stránke Malokarpatského osvetového strediska v Modre – www.moska.sk nájdete aj štatút udeľovania ocenení.

Marián Minárik ČASTOVSKÝ

„Narodil som sa 25.marca 1939 v Častej ako večný optimista. Hoci som len obyčajný smrteľník, páči sa mi to, čo pánu Bohu: rastliny, kvetiny, zvieratá, ryby, vtáky, ľudia, lúky, stromy, zem, skaly, hory, oblaky, hviezdy, mesiac, slnko, voda, vzduch... Ja viem, je toho veľa, ale takí sme už my – optimisti. Zo všetkého však najkrajšia je žena. Tá sa pánu Bohu podarila k jeho vrcholnej spokojnosti. Potom už prestal tvoriť, celú nedeľu odpočíval a kochal sa pohľadom na jej krásu“

Marián Minárik ČASTOVSKÝ

Kameraman, dramaturg, básnik, kreslič pôvabných obrázkov, grafik, fotograf, autor viacerých poviedok a rozhlasových hier, dlhoročný člen divadla Na kolene v Častej, pre ktoré napísal veľa hier. Porotca v súťaži ľudových rozprávačov a tiež nositeľ ocenenia Osvetový pracovník roka 2012 Bratislavského samosprávneho kraja. Pre kultúrnu verejnosť bude tento vzácny človek chýbať – opustil nás 4.októbra 2020 vo veku 81 rokov. ČEŠŤ JEHO PAMIATKE!

text: Darina Mladenovová, foto: archív MOS

Štúrova Modra

Krajské kolo 66. Hviezdoslavou Kubín

23. septembra 2020

Krajské kolo v umeleckom prednese poézie a prózy a v tvorbe detských recitačných kolektívov Štúrova Modra sa uskutočnilo už tradične v KDLŠ Modra dňa 23. 9. 2020. Krajského kola sa zúčastnili víťazi jednotlivých okresných súťaží v Bratislavskom kraji. Výkony recitátorov a kolektívov hodnotila odborná porota v zložení: Eliška Sadílková, Monika Macháčková, Peter Weinciller, Marek Mokoš a Pavol Náther.

V IV. kategórii prednesu poézie treba pochváliť pestrú a hodnotnú dramaturgiu. Víťazkou v tejto kategórii sa stala talentovaná Johana Vilikovská, študentka Gymnázia L. Sáru v Bratislave s prednesom básne súčasnej indickej spisovateľky Rupi Kaur Mlieko a med. Prednes bol precízne vystavaný, poctivo rozanalyzovaný a recitátorka ho veľmi presvedčivo odovzdala publiku. V tejto kategórii v prednese prózy si prvenstvo odniesla tiež študentka Gymnázia L. Sáru Radoslava Bačová s ukážkou spisovateľky Jolanty Brach-Czainovej Metafyzika mäsa.

V V. kategórii v prednese poézie sa víťazkou stala Angelika Horváthova zo ZUŠ v Senci s textom P. O. Hviezdoslava Anča. Text z klasickej literatúry predniesla recitátorka s dramatickým nasadením, s akcentom na tragický rozmer

Book (1976) a veľmi nápaditým, hravým a vtipným spôsobom zdramatizoval tento text do divadelnej podoby. Detský divadelný súbor FALANGÍR sa umiestnil na prvom mieste a postupuje na celoštátnu prehliadku Hviezdoslav Kubín. Jednoduchý a zrozumiteľný dej o rôznych posteliach bol krásne metaforicky prenesený do obrazov, ktoré presne vypovedali myšlienky aj o našich ľudských nedokonalostiach, s ktorými sa každodenne stretávame. Režisérka Beina Reifová prišla s veľmi nápaditou hrou detí s plachtou, čo bola aj hlavná scénografická, výtvarná zložka. Deti pracovali s plachtou veľmi tvorivo, spontánne, ale aj choreograficky presne. Predstavenie malo jasný temporytmus a prepracovanú rytmizáciu s rýmom. Téma bola veľmi blízka deťom, bolo

dejovej línie. V V. kategórii v prednese prózy sa na 1. mieste umiestnila Alex Madová zo ZUŠ J. Kresánka v Bratislave. Recitátorka si vybrala kvalitný text Ivany Dobrakovovej: Žiť s Petrom, ktorý drží poslucháča v napätí až do konca a zároveň mu ponúka podnety na rôzne úvahy o medziľudských vzťahoch. Vynikajúci prednes sme v tejto kategórii počuli aj v podaní Nikoľety Palkovičovej zo ZUŠ v Malackách. Recitátorka si vybrala veľmi dobrý text Daniela Majlinga Osud občas nadeľuje aj oboma priehrštiami. Z textu vyťažila recitátorka maximum a ponúkla nám prednes, ktorý nás všetkých bavil a vydržali sme s ňou v napätí až do záverečnej pointy. Odborná porota navrhla Nikoľetu na postup z 2. miesta.

Divadlo FALANGÍR z Kostolišťa sa na prehliadke predstavilo Ódou na posteľ od americkej poetky Sylvie Plath. Súbor si za námietku zvolil predlohu z knihy The Bed

zreteľne, že rozumejú o čom hrajú a náramne ich to samých bavilo. Suverénnosť ich výkonu i prejavu bola pod kontrolou režisérky a výstavba jednotlivých mizanscén svedčila o tom, že divák neostal bez úsmevu či smiechu z dobre urobenej práce.

text: Jarmila Hnatová, foto: archív MOS

Darina Lichnerová

Roky s čipkou

Projekt digitalizácie „Kultúrno-kreatívne oživenie tradícií“ Heritage SK-AT zahŕňa rôzne remeslá a aktivity ľudového umenia. Nedávno boli takto zdokumentované školské vzorníky textilných techník: paličkovaná čipka, šitá čipka, výšivka a tkanie, ktoré vypracovala Darina Lichnerová z Modry, ako študentka Školského ústavu umeleckej výroby v Prahe /1969 – 1971/. Prinášame krátky rozhovor s autorkou, rodáčkou z Dolných Orešian.

Vrátili ste sa späť do Trnavy?

Áno, ukončila som i fakultu a učiteľia ma v textilnej tvorbe podporovali.

Vaša diplomová práca však nie je paličkovaná čipka.

Máte pravdu, už v Prahe som záverečnú prácu vypracovala technikou MACRAMEÉ (viazanie) a diplomovú prácu tiež.

Aká bola vaša cesta k textilným remeslám?

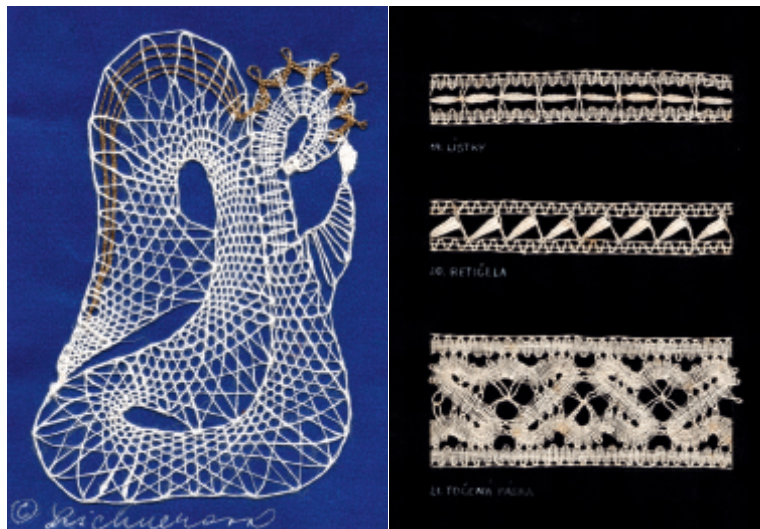
Ručné práce ma zaujímali od malička, mama i stará mama ma naučili základné stehy výšivky, pletenie, háčkovanie, šitie na stroji. Čas môjho detstva bol menej ovplyvnený vymoženosťami, ktoré lákajú dnešné deti a v základnej škole sa ručným prácam venovalo viac pozornosti. Do môjho sveta paličkovanej čipky mi pomohli tri náhody.

Ktoré to boli?

Prvou náhodou bol dokumentárny film o ženách, ktoré paličkovali na priedomí, región si už nepamätám. V krátkom čase potom som v antikvariáte natrafila na knihu „Slovenské čipky“ od Emy Markovej. Táto autorka má veľkú zásluhu na zdokumentovaní, zachovaní i zveľadení čipkárstva na Slovensku. Treťou náhodou bol časopis „Umění a řemesla“ z roku 1968.

Ako ste sa teda z Dolných Orešian posunuli do Prahy?

Práve táto tretia náhoda to všetko posunula ďalej. V časopise „Umění a řemesla“ som našla článok, o dievčatách, ktoré rok predtým ukončili nadstavbové štúdium textilných techník. V tom čase som bola v 2. ročníku na PdF UK v Trnave (matematika - výtvarná výchova). 13. september 1969 bol pre mňa šťastným dňom, lebo prišiel z Prahy list so súhlasom na prestup. Túto školu si veľmi vážim pre jej odborné zameranie, dôraz na poctivé remeslo i výtvarnú stránku. Vzorníky, ktoré sa takto v digitálnej forme zachovávajú poslúžia možno ďalším generáciám objaviť krásy, ktoré vedeli robiť ruky našich predkov.

Paličkovaný anjel

Výber zo školského vzorníka paličkovanej čipky ŠÚUV v Prahe, lístky, retičela, točená páska.

Táto technika ma v tom čase zaujímala viac ako paličkovanie. Bolo možné pracovať s hrubšími materiálmi, kompozične prechádzať do priestoru a hľadať nové možnosti. Dnes je macrameé opäť v móde, ale naše staré mamy ju dávno poznali a viazali uzlíkmi bavlneného strapce na ochranu okrajov tkanín, ktoré považovali za hodnotnejšie.

Pre koho sú určené návody na paličkovanie čipky, ktoré popri vzorníkoch uverejňujeme?

Pre deti, ktoré už dvadsať rokov chodia cez prázdniny do mojej malej školy textilného remesla, ale samozrejme aj pre dospelých. Preferujem učenie techník v malých krokoch – vzorníkoch, ale keďže sa jedná o záujmovú činnosť, jednoduché vzory (mustry) pomôžu, ak žiaci zvládnu techniku a netrúfajú si na vlastný vzor.

Ktorá z techník je vám dnes najbližšia?

Neviem sa vzdať žiadnej, preto mám rozrobených vždy viacej prác a sriedam to. Stále rozmyšľam v nitiach, špendlíkoch a ihlách. Paličkovanie zostáva mojou srdcovou záležitosťou. Mám z toho radosť a naplňa ma prezentovať dokonalú výtvarnú aj remeselnú prácu.

Folklórna skupina Viničiar

„To švanepošské šíře pole, to je pěkné polečko“

Malá dedinka, neďaleko Pezinka, učená medzi vinohradmi, poľami a Šenkvicým hájom, nesie názov Viničné. Čo jej Pán Boh ubral na veľkosti, to jej pridala ľudoch. Žijú tu ľudia, ktorí majú srdcia otvorené tradíciám našich predkov a milujú spev. Keď sa spoja tieto dve veci, výsledok môže byť len jeden. A to folklórna skupina Viničiar.

Podnet na založenie speváckej skupiny sa zrodil ešte v roku 2014 netradične vo Francúzsku. Zástupcovia obce Viničné, vedení vtedajším starostom pánom Mgr. Štefanom Lenghartom, spolu s niektorými dôchodcami boli na družobnej návšteve v mestečku Saint Maure de Touraine. Všetci nakoľo spievali, len „viničiar“ boli akosi ticho a bolo im z toho smutno. Po návrate z Francúzska si uvedomili, že sú asi poslednou generáciou, ktorá môže ešte toto „faux pas“ voči tradíciám napraviť. Inak viničiarske zvyky upadnú do zabudnutia, krásne kroje sa rozpadnú vo vreciach hodených na povalách a naše deti a vnuci si ani nebudú vedieť zaspievať pri oslavách a radostných príležitostiach ľudové

krásnych čiernych koní, hudby, masiek so zástavkami pred domami obyvateľov obce, kde účinkujúcich pohostili domáci všakovakými dobrôtkami. Po ukončení sprievodu nasledovalo ešte pochovávanie basy Rózky za kvílenia plačiek a potom sa v celej obci po dlhej dobe ozývala nefalšovaná fašiangová veselica. V tomto roku sa fašiangy spojili s tradičnou fašiangovou zabíjačkou, ľudia tak mohli ochutnať vychýrené zabíjačkové špeciality. Za redakciu sa musíme priznať, že sme sa zúčastnili tohto skvelého podujatia a odchádzali sme veru s plnými bruškami. Rovnako zo stavania mája sa stala udalosť, ktorú si nechá ujsť len máloktorý obyvateľ Viničného. Začali sa usporadúvať „katarínske zábavy“, čarovným podujatím je organizácia vianočných trhov. Pri vianočnom stromčeku, malebnej piesni, vôni vianočného punču a výborných koláčikov si všetci môžu nakúpiť milé drobnôstky. Na prvý sviatok vianočný Viničiar poteší veriacich spevom v miestnom kostole. Pôsobenie Viničiaru ovplyvnila smutná udalosť, keď nečakane zomrela členka súboru Danka. Na jej počesť bol zorganizovaný kultúrny festival

piesne, pretože ich nebudú poznať. Na jeseň v roku 2014 vzniká folklórna skupina, ktorá sa v roku 2015 pretransformovala na občianske združenie Viničiar. Umeleckou vedúcou bola zvolená pani Janka Glusová a za predsedu občianskeho združenia členovia jednohlasne zvolili pána Ing. Jána Bíža. Čoskoro bol Viničiar pozývaný navštevovať kultúrne podujatia v okolitých obciach. Kultúrny život vo Viničnom okamžite nabral nový smer. Folkloristi z Viničiaru svojimi piesňami oživil podujatia ako Deň matiek, Deň úcty k starším či Výstavu vín. Na oberačkových slávnostiach – Vinobraní v Pezinku, tiež nemohli chýbať. Od roku 2015 oprášili tradičné fašiangy. V rézii Viničiaru sa fašiangy začali pochodom po dedine v sprievode koča ťahanom párom

s názvom „Spieva celá dedina - Danspev“, ktorý sa neskôr premenoval na „Danspev“. Je to prehliadka folklórnych skupín a súborov s bohatou a pestrou účasťou, ktorá sa spravidla uskutočňuje v mesiaci október. Podujatie je rozmanité v rôznorodosti prednesov jednotlivých súborov, s najväčším úspechom sa v prechádzajúcom ročníku stretlo hudobno-dramatické pásmo „Viničiarska žatva“. Okrem domáceho súboru sa zúčastnili folklórne súbory z Orešian, Žiaru nad Hronom, Moravy a tanečný ľudový súbor Poleno z Bratislavy. Tento ročník sa žiaľ pre celosvetovú pandémiu nemohol uskutočniť. V roku 2017 Viničiar opäť navštívil družobné mestečko Saint Maure de Touraine vo Francúzsku. Táto návšteva však bola úplne iná ako tá, pred vznikom folklórnej skupiny. Viničiar zožal

veľký úspech, o čom svedčí aj článok v miestnych francúzskych novinách. Francúzi zase navštívili obec Viničné pri príležitosti 810. výročia prvej písomnej zmienky o obci. Folklorná skupina Viničiar pripravila krásne pásmo o typickej viničiarskej svadbe. Vo Viničnom sa folkloristom od roku 2016 podarilo obnoviť tradíciu pálenia jánskych ohňov, od roku 2018 spojenú s atraktívnou súťažou vo varení bryndzových halušiek. Minulý rok sa zúčastnilo až 13 súťažných družstiev z blízkeho i ďalekého okolia. Okrem toho sa Viničiar pravidelne zúčastňuje rôznych podujatí, spomenieme napríklad „Včelársku paseku“, kde vystúpili s upravenou piesňou „Medovina“ alebo široko ďaleko známe závodské „Bezchleba hody“, ktoré organizuje naše Malokarpatské osvetové stredisko. V roku 2019 sa Viničiar dokonca umiestnil na prvom mieste. Aj na základe tohto víťazstva bol Viničiar oslovený Malokarpatským osvetovým strediskom na reprezentáciu Slovenska v chorvátskom meste Ilok. Ilok je mestečko na hranici so Srbskom pri rieke Dunaj, v ktorom žije veľa občanov slovenskej národnosti. Napriek tomu, že mimo Slovenska žijú dlhé roky, udržiavajú si slovenskú identitu a úctu k tradíciám. Miestna organizácia Matice slovenskej Ľudovíta Štúra organizovala 40. ročník podujatia Ilocké leto, kde Viničiar vystúpil. Ich folklorne pásmo malo u našich krajanov za hranicami obrovský úspech, hlavne z dôvodu, že im takto folkloristi priniesli kus domoviny. Rok 2019 bol pre Viničiar veľmi úspešný. Na základe pozvania osviežili návštevu francúzskej polície v Strednej odbornej škole Policajného zboru v Pezinku, kde spev zotrel aj jazykovú bariéru. Na počesť tejto návštevy dokonca s veľkým úspechom nacvičili vo francúzštine pieseň

členov, ženy i mužov vo veku od 39 do 76 rokov. Hudobný doprovod na akordeóne i klávesoch perfektne zabezpečuje pán Maroš Oscity z Budmeríc. Návky bývajú spravidla raz do týždňa, pred vystúpením aj častejšie. Pri vystúpeniach členovia Viničiara nosia oblečený krásny, tradičný

viničiarsky kroj, bohato zdobený vychýrenými výšivkami. Kroje sú novo ušité, avšak podľa autentických krojov z tejto obce. Veď bohatú zbierku krojov má i členka a zároveň konferencierka Viničiara pani Marta Iľčicová. A aké plány má Viničiar do budúcnosti? Okrem všetkých vyššie spomínaných podujatí, ktoré plánujú uskutočniť, hneď ako to bude možné, chcú vydať vlastné CD pri príležitosti 5. výročia založenia Viničiara. Aby sa i takto zachovalo to „tradično“ z tejto milej obce. Piesne, ktoré Viničiar spieva,

Champs Elysées. Pri príležitosti Dňa ústavy vystupovali na Dni otvorených dverí v Národnej rade Slovenskej republiky, čo bola pre členov folklornej skupiny veľká česť. V tomto roku je žiaľ činnosť Viničiara značne obmedzená z dôvodu pandémie. Vo folklornej skupine, tak ako v každej inej, v priebehu rokov nastali určité personálne zmeny. Čo je ale nemenné od začiatku existencie Viničiara, je jeho umelecká vedúca pani Janka Glasová a predseda pán Ing. Ján Biž. Skupina má k dnešnému dňu 20 riadnych

sú obrazom duše a pamäti národa, zrkadlom krajiny, záznamom určitej doby a spôsobu života. V piesňach spievajú o láske, priateľstve, o víne, vinohradoch, o rodnej zemi či smútku. Piesňami vyjadrujú radosť, šťastie, ale aj bôľ v duši. Sú šťastní, že spríjemňujú chvíle ľuďom a tak sa podieľajú na udržaní a šírení nášho kultúrneho dedičstva. Robia to dobre a my im budeme aj naďalej držať palce.

text: Janka Glasová, foto: archív FSk Viničiar

Deň vo vinohradoch[®] mal rekordný počet návštevníkov

Tento rok bol na ochutnávky chudobnejší. Deň vo vinohradoch a jeho 12. ročník sa však prvú septembrovú sobotu uskutočnil. Svoje vína ponúkalo 74 vinárov od Rače až po Modru. Na výber bolo niekoľko zastávok vo vinohradníckych chotároch - či už v Bratislave - Rači, Svätom Jure, Limbachu, Pezinku, Šenkviaciach a Modre.

Vinári z Rače opäť dali možnosť nazrieť do Genofondu Frankovky modrej a spoznať jej 9 klonov. Svätójurskí vinári predstavili nový hon Koláre a koncert vo vinici si hostia užívali ešte pred polnocou. Koncertovalo sa aj pod košatým dubom, kde nalieval, ale aj hral Miro Miklovič z Kamenného

Prechádzka malebnou vinohradníckou krajinou začínala vo Vinárstve a vinohradníctve Vinkovič, svoje vína pri vinohradníckom domčeku Celestín prezentoval Ing. Milan Pavelka a poslednou zastávkou na tejto krásnej ceste vinicami bol Ing. Palo Boriš. Vinári zo šenkvičského

spolku sa dohodli tiež na spoločnej prezentácii vo vinici Kozare, výnimkou bol šľachtiteľský vinohrad Ing. Tibora Rumana, ktorý predstavil svoj bio vinohrad a rezistentné odrody, určite sa oplatilo zastaviť. Putovanie v Modre začínalo na modranskej Kalvárii, kde ste mohli ochutnať vína z menších, ale aj veľkých a renomovaných vinárstiev ako Karpatská perla, Chateau Modra, Lalinwine, Víno Fiala, Vinárstvo Vincent Jakubec, Huttera a spol., Víno Poláček, DeGusto Winery a vinárstvo ViPef. Ing. Peter Fülöp hodnotí: „Hostia tohto podujatia prišli nielen za odrodovými vínami, ktoré sa dopestovali vo vinici, kde sa nalievali, ale aj za srdečnou atmosférou a výbornou gastronómiou. Mnohí z nich

ocenili prácu vinára a odnášali si tento zážitok v kúpených fľašiach so sebou.“ A aká bola atmosféra na druhom kopci v Šarkaperkoch? Štyri vinárstva v nádhernej lokalite s výhľadom na Modru a celé jej okolie: Juran z Modry, Víno Šimonovič, Malé Divy a Rariga – vinárstvo z Modry. Igor Rariga hľadal v okolí vinicu na kopci a našiel. 30 rokov zanedbaný vinohrad sa im podarilo odkúpiť a vyklčovať, z kameňa, ktorý vyviezli a bolo ho zo 10 tatroviek, postavili rozľadňu na kopci pri bývalom Zlatom hrozne, zostalo však aj na kamenný múr v ich novej vinici. Vznikla nádherná 140 árová lokalita s trávnikom, na ktorom sa nielen ochutnávalo a hodovalo, ale Pavol Matušovič predstavil aj svoje historické traktory. Mladí vinári priviezli tie svoje súčasné, na porovnanie...

dvora. V Limbachu sa osem vinárstiev predstavilo v Hasensprungu - malebnom údolí obklopenom vinicami. Pezinskí vinári vítali hostí pod kamenicou na Starej hore.

Ak si predstavíte krásne vinice spod Malých Karpát a v nich hudbu, dobré jedlo a víno a k tomu navyše príjemné počasie, tak to nemohlo dopadnúť inak ako perfektná sobota.

Dorota Pospíšilová

ako darček k svojej 90-tke

vydala unikátnu knihu o divom viniči

Výnimočné jubileum výnimočnej ženy – Ing. Dorota Pospíšilová, CSc. sa zaoberá viničom a dorábaním vína niekoľko desaťročí. Vinársky obzor na Slovensku sa jej podarilo posunúť ako málokomu pred ňou.

Je najvýznamnejšia slovenská šľachtiteľka skvelých odrôd vína. Spomeňme Devín, Dunaj, Hron, Rudava, Váh a ďalšie. Počas svojej kariéry vyšľachtila 24 uznaných nových odrôd viniča. Jej kolegovia z branže ju považujú za prvú dámu česko-slovenského šľachtenia viniča hroznorodého. Po štúdiu poľnohospodárstva v Košiciach začala pracovať vo Výskumnom ústave rastlinnej výroby v Borovciach. Odtiaľ jej kroky viedli na ÚKSÚP a po pár rokoch svoj celý svoj profesný život pracovala vo Výskumnom ústave vinohradníckom a vinárskom v Bratislave a jeho Šľachtiteľskej stanici v Šenkviaciach. Ovláda sedem svetových jazykov. Výsledkom jej práce sú hlavne nové odrody, splnil sa jej však aj celoživotný sen objasnenia problematiky viniča divého a v tomto roku vydáva publikáciu **Lesný vinič *Vitis vinifera* ssp. *Silvestris* Gmelin a jeho výskyt na Slovensku**. Dokončila tak svoju srdcovú výskumnú činnosť a vydala unikátnu publikáciu o prapredkovi všetkých ušľachtilých odrôd viniča:

„Divý vinič je označený aj ako vinič lesný. Ide o synonymum, ktoré vychádza z jeho latinského názvu – *Vitis silvestris*, keďže „*silvestris*“ znamená po latincky lesný. Celý život som túžila po jeho štúdiu.

V priebehu svojej aktívnej činnosti som sa k nemu nedostala pre široký rozsah odrodovej a šľachtiteľskej práce, no popri iných témach som túto vzácnu problematiku rozpracovala počas mojej 22-ročnej pracovnej činnosti ako dôchodkyňa. Splnil sa mi sen...veď lesný vinič je bez žartov praotcom všetkých ušľachtilých odrôd.

Okrem toho je zaujímavý napríklad aj svojou rezistenciou voči hubovitým chorobám, čo je veľmi dôležité pri tvorbe nových odrôd. V lese sú aj oveľa náročnejšie podmienky, pokiaľ ide o vlhkosť, no napriek tomu v prírodných podmienkach múčnatku ani perenosporu nenájdete.

Celkovo sme objavili v povodí riek Morava, Dunaj, Nitra, Hron, Bodrog a Laborec viac ako 300 rastlín *Vitis silvestris*. Zo všetkých sme urobili aj kompletnú písomnú a fotografickú ampelografickú dokumentáciu.

Najvýznamnejšie nálezisko /viac ako 200 kusov rastlín/ je Veľký les pri Úľanoch nad Žitavou. Takéto veľké nálezisko je v Európe už zriedkavosťou.

Lesný vinič nie je produkčnou plodinou. Ušľachtilý vinič je jednodomý a vinič lesný dvojdomý. To znamená, že na rozdiel od ušľachtilého, má vinič lesný dva typy rastlín – buď ide o ženský gynoidný typ, ktorý môže prinášať plody, alebo mužský androidný, ktorý plody nemá. Tých

androidných existuje viac ako gynoidných, pomer lesného viniča je asi 3:1. Vinič lesný teda nie je ako klasický vinič z ktorého sa robí víno. Dnes však všetci pracujeme s viničom ušľachtilým a ten má obidve tieto pohlavia na jednej rastline a v jednom kvietku.

Pri výskume lesného viniča som pracovala s dvomi vynikajúcimi ľuďmi, s Mgr. Ing. Rastislavom Šimorom a s Michalom

Valachovičom, absolventmi uznávanej Strednej vinohradnícko-ovocinárskej školy v Modre. Vedeli sme, že divý vinič rastie v lužných lesoch, ktoré bývajú pri jarnom topení snehu zaliate vodou z priliehajúcich riek. Napr. v rovinatých lesoch okolo rieky Moravy stála voda niekedy aj 2 - 3 mesiace. Predstavte si, že aj tieto extrémne podmienky lesný vinič vydržal. Výhodou tejto nadmernej vlhkosti lužných lesov je, že v takejto pôde nemôže prežívať fyloxéra, voška, ktorá ničí vinič.

Výsledky našej práce sú prvými a jedinými výsledkami svojho druhu o tejto vzácnej rastline a zdalo sa mi nemožné, aby jednoducho zmizli. Naša – aspoň vinohradnícka pospolitosť – by aj naďalej o lesnom viniči a jeho výskyte na Slovensku nič nevedela.

Jediná možnosť, ako výsledky uchovať aj pre následné generácie, bolo napísať o lesnom viniči knihu a podnieť ňou k činnosti na jeho záchranu pred vyhynutím.

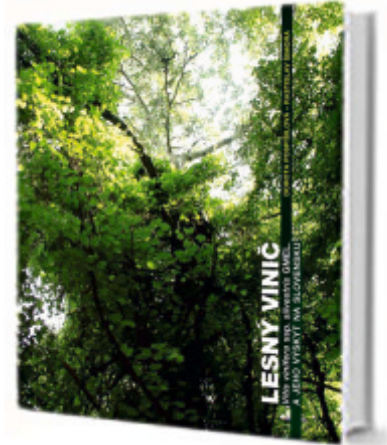
Samotná práca na knihe trvala, pri skromnom, odhade 6 rokov. Bola som si istá, že tento materiál musí slúžiť verejnosti, pretože je to k tejto téme absolútne prvá písomná správa zo Slovenska v knižnej forme. Nič iné predtým na Slovensku, ani v bývalej ČSR o divom viniči vydané nebolo.

Pokiaľ ide o oponentúru, ja som celý život zastávala zásadu, že oponenti musia byť najkvalitnejší ľudia z danej problematiky. Pretože len vtedy má oponentúra nejaký zmysel. Oponenti

boli traja: historik Prof. Jozef Baďurík, genetik Prof. Daniel Vlček a geológ Prof. Ivan Kraus.

Môžem povedať, že všetky tri oponentské posudky boli excelentné. Ešte dnes sa mi tlačia slzy do očí. Naozaj som nad nimi plakala. Toľko nádherných slov a uznania výsledkov našej práce...

Som nesmierne povďačná všetkým, ktorí nám pomohli k vydaniu. Či už po organizačnej stránke, ale aj sponzorskými príspevkami. Je to pre nás veľká vec. Ujal sa toho vo finále architekt Richard Bořuta z Pezinka, ktorý využil Občianske združenie „Presahy“ - neziskovú organizáciu na pozbieranie finančných prostriedkov.“

Kaštieľ v Modre

už odhalil úplne svoju podobu po celom obvode. Posledné práce na fasáde sa vykonávali na arkieri na nároží budovy, kde bolo potrebné zreštaurovať kamenné prvky okolo okien. Práce na dokončení sa presunuli do exteriérov, namontovali sa vnútorné dvere, finišuje montáž zásuviek a vypínačov a práce

na vnútorných sieťových rozvodoch. Pripravená je aj montáž vybavenia na sociálne zariadenia.

A čo všetko v zrekonštruovaných priestoroch návštevník nájde?

Na prízemí kaštieľa bola zrekonštruovaná už existujúca výstavná miestnosť. V doteraz nevyužívanom uličnom krídle na prízemí bola vybudovaná klubová miestnosť a na poschodí moderná konferenčná miestnosť pre 25 ľudí. V jej blízkosti sa nachádza aj krásna klenbová miestnosť pre 45 ľudí, vybavená mobilným pódium. Miestnosti majú k dispozícii aj sociálne zariadenia a kuchynku a prístup k nim je bezbariérový.

Kompletnou rekonštrukciou prešla aj degustačná miestnosť s pivnicou. V pivnici návštevník nájde malé vinohradnícke múzeum a prezentáciu malokarpatských vín s archívom. Degustačná miestnosť bude moderne

vybavená a flexibilná a bude mať priamy prístup do modernej kuchyne. Na poschodí záhradného traktu sa nachádza veľký a svetlý ateliér, ktorý bude k dispozícii pre umelcov nášho regiónu.

V ďalších priestoroch sa bude nachádzať digitalizačné centrum, ktoré bude slúžiť širokej verejnosti na uchovávanie kultúrneho dedičstva.

Samozrejmosťou je bezbariérovosť celého kaštieľa, ktorú zabezpečí vybudovaný výtah. Kaštieľ po otvorení získa

množstvo funkcií a možností. Od kurzovej činnosti, organizovanie workshopov, ochutnávok, výstav, konferencií, rôznych kultúrnych podujatí. Veľmi sa tešíme, keď vám ho budeme môcť predstaviť naživo.

Rekonštrukcia sa realizuje v rámci projektu HERITAGE SK-AT, ktorý je spolufinancovaný z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Rakúsko.

text: Roman Zatlukal, foto: archív MOS

Zoznámte sa so starostkou obce Vinosady, Mgr. Ivanou Juráčkovou

Dnes naše kroky viedli do malebnej obce na úbočí Malých Karpát, ktorá sa v minulosti nazývala Veľké a Malé Trnie, v súčasnosti však nesie názov Vinosady.

Pani starostka Mgr. Ivana Juráčková pochádza z Modry, ale dlhé roky spolu so svojim partnerom Zdenkom žije vo Vinosadoch. Má dve dospelé deti, dcéru Sabinu a syna Zdenka. Dcéra je pilotka, študuje ešte na vysokej škole. Syn študuje elektrotechniku, je v maturitnom ročníku. Radosť im robí najmä štvorročný vnúčik Mirko.

Usmievavá a všestranná pani starostka má štyridsaťšesť rokov. V detstve chcela byť psychologičkou alebo učiteľkou. Študovala na gymnáziu v Modre, v štúdiu pokračovala na Trnavskej univerzite, odbor psychológia. Ďalšie vzdelanie absolvovala na Slovenskej zdravotníckej univerzite, odbor klinická psychológia. Pracovala ako školský psychológ v Modre, neskôr ju jej pracovná cesta zaviedla do Psychiatrickej nemocnice Philippa Pinela v Pezinku. Tu sa však venovala klinickej psychológii. Na podnet občanov obce kandidovala na pozíciu starostu a v tomto čase úspešne plní prvé funkčné obdobie.

Pani starostka má spolu so svojou rodinou farmu Ali, ktorá je zameraná na bioprodukciiu. Vyrábajú vlastné syry, včelie produkty, samozrejmosťou sú vajčička či mäso. Myšlienke na vznik farmy predchádzala dlhoročná záľuba partnera pani starostky v starostlivosti o zvieratá. Otec a syn majú na starosti stavbu všetkých prístreškov domčekov pre zvieratá a starostlivosť o ne. Mama a dcéra zase spracúvajú vlnu z oviec, lamy či ťavy do krásnych výrobkov. Pani starostku baví ručná práca, naučila sa česať a mykať vlnu na bubnovej česačke, vie tkať na krosnách, čo v dnešnej dobe považujeme za vzácnosť. Je tiež učiteľkou jazdeckta. Usporiadávajú aj letné denné tábory, deti si môžu vyskúšať celý proces spracovania vlny. Na vlastné oči sa môžu presvedčiť ako v priebehu len jediného týždňa vznikne z vlny napríklad pančuška. Tiež majú možnosť vidieť, čo všetko obnáša práca včelára,

môžu si vyrobiť sviečku z včelieho vosku. Farma je otvorená pre verejnosť, treba sa však vopred telefonicky ohlásiť. Veľmi radi privítajú školské exkurzie. Na farme žijú aj lamy, pštrosy či dokonca ťaví pár - Ali a Habibi.

Okrem svojej rodinnej farmy má pani starostka rada cestovanie, prírodopisné seriály, obľubuje ručné práce, venuje sa spolu s „Klubom žien“ šitiu autentických krojov podľa zachovalých vzorov. Ak ste si mysleli, že rada

relaxuje pri beletristickej literatúre, musíme Vás sklamať. Číta psychologickú a náučnú literatúru, veľa času venuje štúdiu zákonov potrebných k práci. Rada si vychutná dobré jedlo, hus, kačku, jahňa či kozľa, samozrejme z vlastnej farmy. K tomu nemôže chýbať výborný bylinkový čajík, tiež z vlastnej produkcie. Z domu ako každá správna žena neodíde bez makeupu. Hrdá je na svoju rodinu, najmä deti. Je pre ňu cťou, že jej občania vo voľbách dali svoju dôveru a nechce ich v žiadnom prípade sklamať. Má veľmi rada prácu s ľuďmi a musíme uznať, že je to na nej vidieť. Pani starostka je žena do voza i do koča.

No a čo by ste si mali pozrieť vo Vinosadoch? Určite nemôžete obísť vínné pivnice s výborným vínom. Prídte sa poprechádzať po lúkach nad Vinosadmi, Holubyho lesostepou s liečivými bylinkami a nevynechajte ani jeleniu oboru s dvadsaťčlenným stádom. Chodte si prejsť aj „Včelársky chodník“, ktorý končí vo včelnici. Bol to projekt pani

starostky s krásnou myšlienkou výsadby lipovej aleje ako potraviny pre včielky. Ľudia si mohli adoptovať svoj „rodový strom“, pri ktorom je uvedená tabuľka s menom rodiny. Každý „rod“ je zapísaný aj v obecnej kronike. Kostol svätého Martina uvidíte z ďaleka, keďže je na miernom kopci. Z ďaleka sa môžete tiež pozrieť na smutne známy kaštieľ, ktorý je už žiaľ v súkromnom vlastníctve. Ak vyhľadnete a dostanete chuť na poľovnícke špeciality, navštívte reštauráciu Karpaty. Zavítajte i na Alifarmu, kde môžete stretnúť aj pani starostku osobne. My určite radi prideme.

Festival vín
Weinverkostung

Šampióni Rizlingu rýnskeho

Dňa 10. septembra sa v Elesku Wine Park Modra uskutočnila súťažná degustácia vín kráľovskej odrody Rizling rýnsky za účasti zahraničných a slovenských hodnotiteľov. Podujatie bolo súčasťou projektu „Kultúrne-kreatívne oživenie tradícií“ Heritage SK-AT, ktorý je spolufinancovaný z Programu spolupráce Interreg V-A SR a Rakúsko.

Táto forma vínneho festivalu beží už šiesty rok, pričom do monoodrodových degustácií sa už zapojili sorty Vitis vinifera L. Veltlínske zelené, Rizling Vlašský, Frankovka modrá, Zweigeltrebe a biele muškátové odrody. Tohtoročný konkurz rizlingu organizovalo Malokarpatské osvetové stredisko v Modre pod vedením PhDr. Anny Píchovej, za odbornú časť bol zodpovedný Ing. Milan Pavelka a spirituálne tůtorstvo zabezpečila Alena Heribanová.

Dve osemčlenné komisie viedli s prehľadom prof. Fedor Malík a Ing. Tibor Ruman, PhD.

Náprotivkom slovenských organizátorov bol Spolok vinárov z dolnorakúskej obce Jedenspeigen – Sierndorf. Súťaže sa zúčastnilo 57 vzoriek rizlingu (48 slovenských, 9 rakúskych).

Slovenské vzorky dodalo 26 našich výrobcov, rakúske vzorky boli od 8 vinárov.

Vína sa hodnotili 100 bodovým systémom. O.I.V. a zlaté kovy boli udeľované vínám, ktoré dosiahli viac ako 88 bodov. Celkovo bolo udelených 16 zlatých medailí, pričom na Slovensku ich zostalo 11.

Súťaž vyvrcholila vyhlásením šampióna súťaže v kategórii Rizling rýnsky suchý a Rizling rýnsky so zvyškovým cukrom.

V prvej bojuvalo 48 vzoriek. „O prsia“ zvíťazil Rizling rýnsky 2019 od Fedor Malík a syn. z Modry, ktorý obdržal 88,83 b. Vicešampiónom sa stal rakúsky Rhein riesling 2017 z firmy Weingut Gassner. V kategórii rizlingov so zvyškovým cukrom zvíťazil „ryňák“ ročníku 2017 z Karpatskej Perly Šenkvice (89,17 b.). Modranskí vinári získali celkovo jednu zlatú a štyri strieborné medaily (Elesko 2x, Vinárstvo Rariga, Juraj Štiglic-VZM). Všetkým srdečne blahoželáme.

Poznámka: Malíkov šampión je „postpanenský“ Rizling rýnsky z Firigľov (n.v. 307 m), granitové podložie, spon 180x40 cm, kvasené čistou kultúrou *S. cerevisiae* Modra-kameň.

Pripravil: Roman Zatlukal, foto: archív MOS
Zdroj: Modranské zvesti

Úspechy tvorcov z Bratislavského kraja v celoštátnych kolách postupových umeleckých súťaží neprofesionálov

VÝTVARNÉ SPEKTRUM 2020 - 57. ročník celoštátnej postupovej súťaže neprofesionálnej výtvarnej tvorby, **vyhodnotenie 5. - 6. august 2020, Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne, www.tnos.sk**

II. veková skupina: Kresba a grafika - Peter Mokrá, Domov, perokresba; Jasná správa o konci sveta, perokresba; Kruh (Circle), perokresba

CINEAMA 2020 - 28. ročník celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky amatérskej filmovej tvorby, **vyhodnotenie 25. – 27. september 2020, Hornošarišské osvetové stredisko, www.hosbardejov.sk**

I. veková skupina:

Animovaný film - 2. miesto: Detektív (Maximilián Kips), **Čestné uznanie:** Námorníkovo sklamanie (Karol Kullač)

II. veková skupina:

Animovaný film - 1. miesto: Uga - Veľká sestra (Ema Kraščiňová), 2. miesto: Neuro (Matej Vančo), 3. miesto: Predávkovanie (Jakub Bondor), **Čestné uznanie:** Posledné stretnutie (Patrik Bihúň)

Hraný film - 2. miesto: Moje nápomocné svedomie

(Tomáš Vranovič), 3. miesto: MestO (Miroslav Mlynka), **Čestné uznanie:** Posledné stretnutie (Patrik Bihúň)

Reportáž, dokument - **Čestné uznanie:** Cesta (Lucia Petrovičová)

III. veková skupina:

Hraný film - **Čestné uznanie:** Cesta vlakom (Ladislav Biznár)

AMFO 2020 - 48. ročník celoštátnej postupovej súťaže a výstavy amatérskej fotografickej tvorby, **vyhodnotenie 14. septembra 2020, Krajské osvetové stredisko v NITRE. www.kosnr.sk**

Hlavná cena AMFO 2020: Michaela Prablesková, Reflections of Reality 1, 2, 3, 4

Autori do 16 rokov čiernobiela fotografia:

Čestné uznanie: Karolína Maťková - Portrét IV. Sebastian

Autori do 16 rokov farebná fotografia:

Čestné uznanie: Michal Kirchmayer - Vianočná električka

text: Ján Honza

Rodnú rečú

s Jakubom Badrnom

Ten chlapík je buď blázon, alebo básnik. /Horatius/

Spoznali sme sa na našich kultúrnych podujatiach. Naraz, ako víchor, ktorého sme ako teplý chlieb hltali pri vystúpení s jeho rozprávacím príbehom v súťaži ľudových rozprávačov Konc jak živé. Mladá krv, talent, jednoucho chalanisko, ktorý si váži a chce zachovávať dedovizeň. Okrem iného aj svojou tvorbou.

Jakub Badrna zo Zohoru :

„Ja si myslím že som blázon, čo občas iba niečo napíše. Ešte stále sa mi popri aktivitách a štúdiu podarí naraziť na myšlienku, ktorú dám na papier. A ešte stále sa nájde niekto, kto si to aj prečíta. V nádeji, že sa tých čitateľov nájde viac, že snáď niekoho poteší poézia, som sa pustil do vydania mojej druhej zbierky poézie. A zase ako prvý krát, v záhoráčtine. Mnoho ľudí to tuší, mnoho ľudí to vie, že som začal tento nie ľahký, zdĺhavý proces prípravy knižky...

Na počiatku je sen, veľké nadšenie, odhodlanie. Avšak nie

všetko sa v živote vyvíja tak ako si plánujeme. A inak tomu nie je ani s týmto projektom knihy. Okrem iných, menších komplikácií, ktoré bežne vznikajú som sa stretol s miernou skepsou. Začal som strácať odhodlanie a motiváciu pokračovať v tomto diele. Miestami som šiel len zo zotrvačnosti. Lenže tak ako aj pri prvej knihe, aj pri tvorbe tejto druhej som sa stretol a spolupracujem s množstvom úžasných ľudí. Ľudí, ktorí tú zotrvačnosť premieňajú na hnací motor. Ľudí, kvôli ktorým to dotiahnem dokonca...

Všetko je však pod miernym rúškom neistoty ako sa bude vyvíjať situácia, ktorá ochromuje celý svet a prirodzene veľkou mierou aj tento proces. Pevne však verím, že sa to všetko v dobre obráti a že toto mini-dielo bude aspoň tak úspešné ako prvý diel. Viac ako na vydanie tejto knižky sa však teším na stretnutie s Vami na jej uvedení do života. O tom, kedy to bude, Vás budem samozrejme informovať...”

Tak, kým príde k tomu, aby Jakubova nová - druhá kniha „Rodnú rečú“, uzrela svetlo sveta a veríme, že budeme pri tom, aspoň takouto skratkou vám ju chceme priblížiť... A tešíme sa na ňu spolu s vami.

text: Darina Mladenovová, foto: archív MOS

Lec básničko

Myšlienka osvícená
na papíri suzú napísaná.
V ní láska, túžba, sen nekonečný.
Posuaná na tento svjet hrišny.

Básničko miuá, davam ti krídua.
Vzlétni a na nic nečekaj!
Prelec nad Záhorim, nad mojím domovom.
Poselstvo svoje, ludom zaspívaj.

Zatrepec krídeukama,
vysoko vzlétni.
Až na vysoké stromy,
aj na černú zem sedni.

Poscískaj rodičú,
pohladz starenku.
Nech majú na tebjá,
najkrajší spomínku.

Polúb ruky teho co mňa uderili,
líčko tej co mňa sklamaua.
Povjedz šeckym aby sa lúbili.
Nedopust, aby vojna lud strašiua.

Svoju lásku svjetu furt rozdavaj,
lecet eném neprestavaj.
Šak na to si stvorená,
básničko milená.

Detský divadelný súbor Lano

sa dotýka detí a mladých ľudí
umením aj ľudskosťou

Dotyk s históriou

Detský divadelný súbor Lano vznikol pri literárno-dramatickom odbore Základnej umeleckej školy Jozefa Kresánka v Bratislave pred 34 rokmi. Názov Lano je metaforou kamarátstva, spojenectva a súdržnosti. Poslaním DS LANO je formou dramatickej výchovy pomáhať deťom a mladým ľuďom natrénovať si situácie každodenného života, vedieť riešiť konflikty, nachádzať kompromisy a formovať tak kultivovaných, kreatívnych a tolerantných mladých ľudí s vlastným názorom a nevyšším videním sveta.

Dotyk žiaka s pedagógom

V roku 1986 súbor založila najvýraznejšia pedagogická osobnosť školy Alexandra Skořepová (1945 – 2009). Stala sa jednou z hlavných iniciátoriek a napokon aj spoluautorkou učebných osnov a metodických príručiek pre literárno-dramatické odbory na Slovensku. Aj pre tieto počiny a mnohé skvelé výsledky, ktoré dosahovala so svojimi žiakmi doma aj v zahraničí sa zapísala ako celoslovensky významná pedagogička detského divadla, tvorivej dramatiky a umeleckého prednesu. Jej tvorivý prístup k práci, ľudskosť a nadšenie pre umenie sa natrvalo dotkol aj mnohých jej absolventov a pritiahol aj ďalšie osobnosti do pozície pedagógov. V Lane učil napríklad Ivan Martinka, uznávaný bábkár, či filmové scenáristky Michaela Malecová a Jana Skořepová. V poslednej dekáde sa ako učitelia vystriedali Skořepovej pokračovatelia

bábkoherci Miriam Kalinková, Adriana Geričová, Martina Jánošíková, bábkoherci a liečební pedagógovia Matej Čertík a Lucia Kralovičová či absolventky tvorivej dramatiky DAMU Veronika Kořínková a Barbora Jurinová. Postupne pribudli mladšie kolegyně s podobnými hodnotami, režisérka a dramaturgička Jana Mikitková, estetička Eva Hanušová, bábkoherečky Lucia Janová a Juliana Svítková aj herec Matej Hlatký. Pedagógovia súboru Lano pôsobia aj profesionálne ako herci divadelných súborov, režiséri, dramaturgovia, tvorcovia

scenárov, organizátori festivalov či konferencií a naposledy aj ako spolutvorcovia víťazného projektu Banská Štiavnica: Hlavné mesto kultúry 2019.

Ako *psi a Denníky* v réžii M. Jánošíkovej či *Lenivý príbeh* v réžii J. Mikitkovej. DS Lano je dvojnásobným držiteľom ceny Ministerstva kultúry SR za Tvorivý čin roka udeľovaný na Scénickej žatve a vo svojej histórii sa zúčastnil svetových festivalov detského divadla v Nemecku, Rakúsku, Taliansku, Poľsku a v Čechách. Lano si dlhodobo udržiava kvalitu svojej značky aj vďaka výsledkom svojich recitátorov. Každoročne stoja na pódiumoch krajských súťaží Hviezdoslavovho Kubína a tí najlepší spoznávajú aj krásy Dolného Kubína na celoslovenskej prehliadke. Už šesťkrát sa podarilo súboru usporiadať **LANOFEST**, divadelný festival LANA, počas ktorého formou bienále verejnosti prezentujú "najpredstavenia" a "najrecitátorov" a pozývajú aj spriatelnené hosťujúce súbory zo Slovenska a Čiech na vzájomne obohacujúce stretnutia. S tvorivou dramatikou, divadelnou tvorbou, umeleckým prednesom a nesmiernou ľudskosťou sa dotýkalo v histórii Lana už niekoľko tisíc žiakov. Divadelný súbor Lano naďalej tvorí, vychováva a úspešne necháva stopy na dramatickej mape Slovenska.

Dotyk s umením a ľudskosťou

Najvýznamnejšie úspechy **Divadelný súbor LANO** pravidelne získava na celoslovenských súťažiach a prehliadkach za žánrovo pestré inscenácie od detských recitačných kolektívov a divadiel poézie, cez činoherné, bábkové až po kabaretné, pantomimické a pohybové diela. Výnimočné a úspešné hry posledného desaťročia sú: *Kalevala a Ó, Človečo* v réžii A. Skořepovej, *Detektívny kurz Sherlocka H.*, *Šarkan a Tvár* v réžii M. Kalinkovej, *Nočné mory* a *Bar u Etkaly* v réžii V. Kořínkovej a B. Jurinovej, *Vodník* v réžii L. Kralovičovej, *Na modrej hore*, *Chrištofer*, *Ako na to* a *Siss* v réžii M. Čertíka, *Pinka* a *Lutna* a *Iba raz* v réžii A. Geričovej,

DEŇ OTVORENÝCH ATELIÉROV®

Srdečne Vás pozývame vychutnať si momenty dotyku s krásou a nahliadnúť do ateliérov umelcov Bratislavského samosprávneho kraja
Sledujte nás na www.moska.sk, kde Vás budeme informovať o termíne konania podujatia

- Jana Lepejová**, Šúrska 136, Modra, maľba (akvarel, olej), ilustrácia, www.janebeata.com
- Zuzana Golierová**, GoForFelt, Podhorská 6, Modra, plstenie, plstené odevy, šály, čiapky, klobúky
www.facebook.com/goforfelt, www.sashe.sk/GoForFelt
- Davit Armenc**, Zelený ateliér, OC Kocka, Dukelská 40/940, Modra, umelecký šperk, instagram: davitarmenc
- Beáta Hrbatá**, Dukelská 18, Modra, mandaly na plátne, alebo na dreve akrylom, sypané z piesku
- Pavol Šima-Juriček**, Kukučínova 1, Modra, socha, objekt, maľba, kresba, grafika, www.instagram.com/artbypavol
- Marián Polonský, Tomáš Polonský**, Baštová ulica 12, Modra, socha, keramika, maľba
- Darina Lichnerová**, Štúrova 112, Modra, paličkovaná čipka, tkanie, pletenie
Svetlana Čimborová, interiérové dekorácie a svietidlá, odevné doplnky a šperky technikou mokrého plstenia a nuno plstenia
- Silvia Stránska**, výtvarné spracovanie ovčej vlny: mokré a suché plstenie, maľba, odevy, šperky
- Soňa Dátel Kozáková**, miniobjekty z kovu, drôtu, prírodných materiálov, plastu
www.galadriel.sk/switch2art, Facebook: [sWitch2art](https://www.facebook.com/sWitch2art)
- Mária Španíková**, Jesenského 6, Modra, šperky - drôt, sklo a minerály, bižutérne doplnky, maľba akrylom, liaty akryl, paverpol - figurálna tvorba
SPRIEVODNÝ PROGRAM - Modra
- Lýceum – Výtvarný ateliér, Coworking, Priestor nezávislej kultúry**, Dolná 24, Modra, výstava a tvorivé dielne, www.presahy.sk
- Martin Dzurek**, inštalácia objektu: „Ak chceš“, Evanjelický kostol nemecký, Dolná 1, Modra
- Slovenská ľudová majolika**, Dolná 138, Modra, prehliadka dielni / výstavy, www.majolika.sk
- Silvia Švecová**, Ateliér SiskArt, Nová 44, Častá, ilustračná, konštruktivizmus, geometrická abstrakcia, minimalizmus, RecyArt, www.behance.net/silviasvec1345
- Alena Kadlečíková**, Budmerická izbička, Kultúrny dom, ul. J. Rašu 525, Budmerice, maľba na hodváb, kombinované techniky, počítačová grafika
- Ivo Hrušovský**, maľba - lietadlá, krajina maľba, priemyselný dizajn: tvorba modelov lietadiel
- Daniela Jauregui, Stano Černý**, Pezinská 89/89, Vinosady, maľba, kresba, grafika, objekt, www.stanocerny.com www.danielajauregui.com
- Oskar a Mária Hanuskovi**, Cajlanská 177, Pezínok, keramika, šperky, pastel, akryl, olej, www.uluv.sk
- Soňa Krajčovičová**, Ateliér SKG, M. R. Štefánika 6, Pezínok, figurálna maľba akrylom, florálne motívy
- Galéria Fantázia – Jana Krajčovičová**, Holubyho 71 (Malá pasáž), Pezínok, obrazy, ilustrácie, vlastné knižky, šité maňušky, malé módné doplnky, bylinné a kvetinové aranžmány, www.galeriafantazia.webnode.sk
- Rozína Bollová**, Holubyho 37, Pezínok, maľba, reštaurovanie
- Dana a Zuzana Polákové**, Kollárova 8, Pezínok, maľba obrazov, keramické šperky
- Veronika Nováková**, Jesenského 5, Pezínok, maľba, insitná tvorba, keramika
- Marcela Jurášová**, Ateliér v lese, Kutuzovova 2200/5, Pezínok, tvorba ľudí s mentálnym a viacnásobným postihnutím, ktorí majú výtvarný talent, chuť tvoriť a zdokonaľovať sa, www.facebook.com/AtelierVLEse
SPRIEVODNÝ PROGRAM - Pezínok
- Stano Jendek, Ján Šíp**, „Malé Karpaty fotoobjektívom Stana Jendeka a Jana Šípa“ - autorská výstava, Malokarpatské múzeum v Pezínku, M.R. Štefánika 4, Pezínok, fotografia – krajina, www.muzeumpezinok.sk
- PEZINSKÝ KREATÍV**, kolektívna výstava členov združenia, Hrnčiarska 44, DSS, 902 01 Pezínok, akryl, olej, akvarel, www.facebook.com/pezinsky.kreativ.9

- Ján Pribula**, autorská výstava, Viničiarska cesta 3, Pezínok (Talihov Dvor), drevená plastika, **Jozef Lichardus** - hosť výstavy, umelecké kováčstvo
- 19. Miroslav MOTYČÍK /MIME/**, Vincúrska 8, Pezínok (Limbach), maľba, grafika, kolorovaná perokresba, karikatúra, www.mime.sk
- 20. Soňa Jedličková**, Potočná 15, Limbach, maľba mandál, obrazov na plátne, drevo, hodváb, kombinované techniky
www.solairatvorbasrdcom.sk
- 21. Tatiana Kozáková**, autorská výstava, SNP 36/32, Limbach maľba, maľba na sklo, maľba na drevené truhlice, cínovaný šperk, plastika, www.tatianakozakova.sk
- 22. Katarína Slatinská, Martin Maglay**, Družstevná 17A, Limbach, keramika, maľba, kombinované techniky, www.keralaka.sk
- 23. Mária a Ľuboslav Pohronský, Lucia Svobodová**, Pezinská 47, Svätý Jur keramika, šperk, maľba
- 24. Sylvia Brezianská**, Bernoláková 14, Svätý Jur, dekoratívna a úžitková keramika, plastiky, reliéfy
- SPRIEVODNÝ PROGRAM – Chorvátsky Grob**
- Katarína Polgary**, autorská výstava, O C Monar, Rubínová 1, Chorvátsky Grob olejomaľba, akryl, akvarel, grafické techniky, www.facebook.com/polgary.artworks
- 25. Mariana Kochrdová**, Kaštieľ v Ivanke pri Dunaji, Nám. padlých hrdinov 42, Ivanka pri Dunaji, maľba – akryl
- 26. Evla Vlačičová**, Zátareckého 16, Bratislava-Vajnory, výtvarná fotografia, historické fotografické techniky, grafika, www.vimeo.com/145027305
- SPRIEVODNÝ PROGRAM – Bratislava-Vajnory**
- Ateliér 7 Úsvit**, kolektívna výstava členov združenia, Poľnohospodárske družstvo Vajnory, Hospodárska 9, Vajnory, maľba – olej, akryl, akvarel, kombinované techniky na plátne a drevo, realistická maľba, abstrakt a tematika ikonopisectva
- 27. Dušan Křístek**, Stará Vajnorská 15/a, Bratislava, umelecká fotografia, www.fproduction.eu
- 28. Ateliér 7 Úsvit**, Tomášikova 26, Bratislava
- D. Mlynaričová, J. Strachota, L. Rajt, T. Sejšťová, I. Surovka, M. Varcholová** maľba – olej, akryl, akvarel
- 29. Denisa Kolářová**, Makovického 3, Bratislava, maľba, kresba, www.galeriagraphica.com
- 30. Daniela Revayová-Lichardusová**, Dostojevského 19, vstup - Lazaretská 35, Bratislava, maľba a textil, kov, drevo, kombinované techniky
- Ivana Máleková**, plastika, maľba, fotografia, www.mlkv.sk
- Ema Mazik**, akryl, enkaustika, koláž, akvarel, kombinované techniky, www.kľúčové_slovo_ema_mazik
- 31. Marián Komáček**, Slovinc 26, Bratislava-Devínska Nová Ves, maľba, grafika
SPRIEVODNÝ PROGRAM - Bratislava
- Staromestský výtvarný ateliér**, výstava a tvorivé dielne, Zichyho palác, Ventúrska 9, Bratislava-Staré Mesto, www.staremesto.sk
- 32. arte.via, o. z.**, kolektívna výstava, Mestské kultúrne a informačné centrum, Agátová 9, Stupava
- Agneša Vavrinová**, akryl, olej, akvarel, suchý pastel, grafika, www.behance.net/avavrinova www.instagram.com/avavrinova, FB agnes vavrinova
- Barbora Kočišová**, autorský šperk inšpirovaný životom – striebro, pokovovanie medou, www.facebook.com/jewelrybora
- Martina Mitická**, akryl, grafika, kresba
- Milada Lengyelová**, akryl, pastel, akvarel
- Monika Balogová**, akvarel, akryl, pastel, olejomaľba, enkaustika
- Stanislava Lantayová**, olej, akvarel, akryl, pastel
- Miloš Ulrych**, olej, akvarel, grafika
- 33. Vlasta Hubková**, Zvončinská 82/230, Lozorno, maľba akryl, olej, akvarel

text: Ján Honza

Štvrťročník vydáva: MALOKARPATSKÉ OSVETOVÉ STREDISKO V ZRIAĐOVATELSKEJ PÔSOBNOSTI BRATISLAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA
Horná 20, 900 01 Modra
vidiecan@moska.sk
mvc@mvc.sk
☎ 033/643 34 89
www.moska.sk, www.mvc.sk

ročník 26, číslo 4/2020 dátum vydania: november 2020
Zodpovedná redaktorka: PhDr. Anna Píčová, riad. MOS
Redaktorka: Jana Glasová
Grafická úprava: Martina Dočolomanská
Vytlačil: DIW, s.r.o. Bratislava, Náklad: 1000 kusov, Nepredajné

EV 5113/15
ISSN 1338-2020
IČO: 00 180 289
Registrované Okresným úradom
v Pezínku pod č.3/348/20-12/1994